

Η Προσφορά

- Όπως και στην περίπτωση της ζήτησης, δεδομένης και σταθερής της τιμής του αγαθού, όταν μεταβάλλεται ένας ή περισσότεροι από τους λοιπούς προσδιοριστικούς παράγοντες της προσφοράς, τότε, μεταβάλλεται η συνάρτηση προσφοράς, και κατά συνέπεια αλλάζει η κλίση ή/και η θέση της καμπύλης προσφοράς.
- Προσθέτοντας γεωμετρικά τις καμπύλες προσφοράς όλων των παραγωγών του ίδιου αγαθού σχηματίζουμε την καμπύλη συνολικής προσφοράς. Η αγοραία (συνολική) προσφορά ενός αγαθού προσδιορίζει - στην εξεταζόμενη μονάδα χρόνου - τη συνολική ποσότητα που διατίθεται στην αγορά σε κάθε τιμή.

113

Μικροοικονομική

6η Εισήγηση

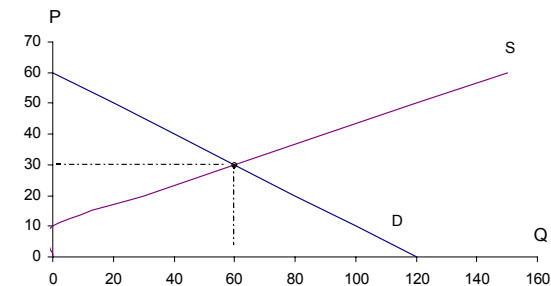
6. Η ΙΣΟΡΡΟΠΙΑ ΤΗΣ ΑΓΟΡΑΣ

Η Ισορροπία της Αγοράς

- Ισορροπία της αγοράς: το σημείο τομής των καμπυλών ζήτησης και προσφοράς. Η τιμή στο σημείο αυτό ονομάζεται τιμή ισορροπίας και η ποσότητα ονομάζεται ποσότητα ισορροπίας. Η τιμή ισορροπίας ονομάζεται επίσης και τιμή εκκαθάρισης της αγοράς.
- Ισορροπία είναι η κατάσταση όπου οι δυνάμεις της προσφοράς και ζήτησης εξισορροπούν μεταξύ τους. Στην τιμή ισορροπίας η ποσότητα που οι αγοραστές είναι πρόθυμοι να αγοράσουν είναι ακριβώς ίση με την ποσότητα που οι πωλητές είναι πρόθυμοι και ικανοί να πουλήσουν.

115

Η Ισορροπία της Αγοράς

116

Υπερβάλλουσα Ζήτηση και Υπερβάλλουσα Προσφορά

- Αν η τιμή είναι μεγαλύτερη από την τιμή ισορροπίας τότε υπάρχει υπερβάλλουσα προσφορά, ενώ αν η τιμή είναι μικρότερη από την τιμή ισορροπίας τότε υπάρχει υπερβάλλουσα ζήτηση.
- Σε τέτοιες περιπτώσεις (δηλ. όταν η αγορά δεν βρίσκεται σε ισορροπία) η ποσότητα που ανταλλάσσεται είναι η μικρότερη από τις δύο (προσφερόμενη και ζητούμενη ποσότητα) και υπάρχει τάση προσαρμογής της τιμής προς το επίπεδο ισορροπίας.

117

Υπερβάλλουσα Ζήτηση και Υπερβάλλουσα Προσφορά

P	Q _d	Q _s	
0	120	0	Υπερβάλλουσα ζήτηση
10	100	0	Υπερβάλλουσα ζήτηση
20	80	30	Υπερβάλλουσα ζήτηση
30	60	60	Ισορροπία
40	40	90	Υπερβάλλουσα προσφορά
50	20	120	Υπερβάλλουσα προσφορά
60	0	150	Υπερβάλλουσα προσφορά

118

Ο Μηχανισμός Αποκατάστασης της Ισορροπίας

- **Υπερβάλλουσα Ζήτηση (Έλλειμμα)** - Αν η τιμή του προϊόντος στην αγορά είναι τέτοια ώστε η ποσότητα που οι αγοραστές επιθυμούν να αγοράσουν είναι μεγαλύτερη από εκείνη που προσφέρουν οι πωλητές στην τιμή αυτή, τότε ορισμένοι αγοραστές θα μείνουν ανικανοποίητοι, δηλαδή δε θα βρουν να αγοράσουν τις ποσότητες που επιθυμούν. Η ύπαρξη ανικανοποίητων αγοραστών θα δημιουργήσει αυξητικές πιέσεις στην τιμή καθώς αυτοί θα προσφέρουν περισσότερα χρήματα προκειμένου να αποκτήσουν τις ποσότητες που επιθυμούν. Η τιμή θα αυξάνεται μέχρι το επίπεδο ισορροπίας.
- **Υπερβάλλουσα Προσφορά (Πλεόνασμα)** - Αντίθετα, αν η ποσότητα που οι πωλητές προσφέρουν σε ορισμένη τιμή είναι μεγαλύτερη από εκείνη που οι αγοραστές επιθυμούν να αποκτήσουν στην τιμή αυτή, ορισμένοι πωλητές που θα μένουν με ανεπιθύμητα αποθέματα θα αρχίσουν να μειώνουν την τιμή προκειμένου να τα διαθέσουν. Έτσι θα υπάρξει μειωτική πίεση στην τιμή μέχρι να φθάσει το επίπεδο ισορροπίας.

119

Μεταβολές της Προσφοράς και Ζήτησης

- Όταν κάποιο γεγονός μετατοπίσει κάποια από τις καμπύλες προσφοράς και ζήτησης η ισορροπία μεταβάλλεται.
- Η ανάλυση τέτοιων μεταβολών ονομάζεται συγκριτική στατική (comparative statics): συγκρίνουμε δύο διαφορετικές θέσεις ισορροπίας.

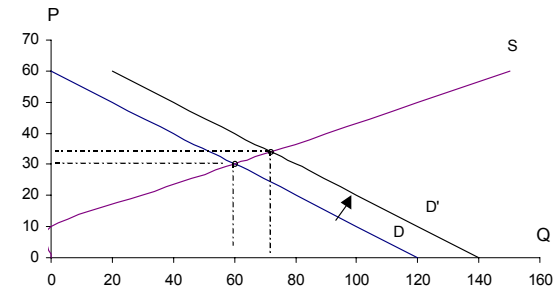
120

Παράδειγμα: Μεταβολή της Ζήτησης

- Έστω ότι ο καιρός είναι πολύ ζεστός. Πώς επηρεάζει αυτό την αγορά παγωτού;
- Η καμπύλη ζήτησης μετατοπίζεται προς τα δεξιά. Η αύξηση αυτή της ζήτησης αυξάνει την τιμή και την ποσότητα ισορροπίας.
- Όσον αφορά στην προσφορά, η μεταβολή του καιρού οδηγεί τις επιχειρήσεις στο να πωλούν μεγαλύτερη ποσότητα παρόλο που η προσφορά δεν μεταβλήθηκε. Έχουμε μεταβολή στην προσφερόμενη ποσότητα.

121

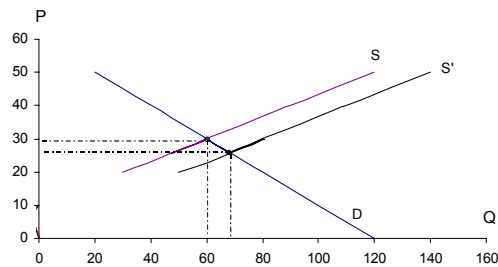
Παράδειγμα: Μεταβολή της Ζήτησης

122

Μεταβολή της Προσφοράς

- Με ανάλογο τρόπο λειτουργούν οι μεταβολές της προσφοράς. Μια αύξηση της προσφοράς οδηγεί σε μείωση της τιμής και αύξηση της ποσότητας ισορροπίας και το αντίστροφο.

123

Επιδράσεις μεταβολών της ζήτησης και της προσφοράς στην τιμή και την ποσότητα ισορροπίας

Είδος μεταβολής	Επίδραση στην τιμή	Επίδραση στην ποσότητα
Αύξηση ζήτησης	αύξηση	αύξηση
Αύξηση προσφοράς	μείωση	αύξηση
Μείωση ζήτησης	μείωση	μείωση
Μείωση προσφοράς	αύξηση	μείωση

124

Ταυτόχρονη Μεταβολή Ζήτησης και Προσφοράς

- Αν μεταβληθούν ταυτόχρονα η προσφορά και η ζήτηση, η επίδραση στην τιμή και στην ποσότητα θα εξαρτηθεί από την κατεύθυνση και το μέγεθος των μεταβολών καθώς και από τις κλίσεις των σχετικών καμπυλών.

125

Ταυτόχρονη Μεταβολή Ζήτησης και Προσφοράς

- **A) Όταν οι καμπύλες Ζήτησης και Προσφοράς μετατοπίζονται προς την ίδια κατεύθυνση** τότε, η ποσότητα ισορροπίας μεταβάλλεται προς την ίδια κατεύθυνση ενώ, αν η τιμή ισορροπίας αυξηθεί είτε μειωθεί ή παραμείνει σταθερή, θα εξαρτηθεί από το μέγεθος της μεταβολής της ζήτησης και της προσφοράς και από τις κλίσεις των σχετικών καμπυλών.

126

Ταυτόχρονη Μεταβολή Ζήτησης και Προσφοράς

- **B) Όταν οι καμπύλες Ζήτησης και Προσφοράς μετατοπίζονται προς την αντίθετη κατεύθυνση** τότε, η τιμή ισορροπίας μεταβάλλεται ανάλογα προς την κατεύθυνση της Ζήτησης ενώ, αν η ποσότητα ισορροπίας αυξηθεί είτε μειωθεί ή παραμείνει σταθερή, θα εξαρτηθεί από το μέγεθος της μεταβολής της ζήτησης και της προσφοράς και από τις κλίσεις των σχετικών καμπυλών.

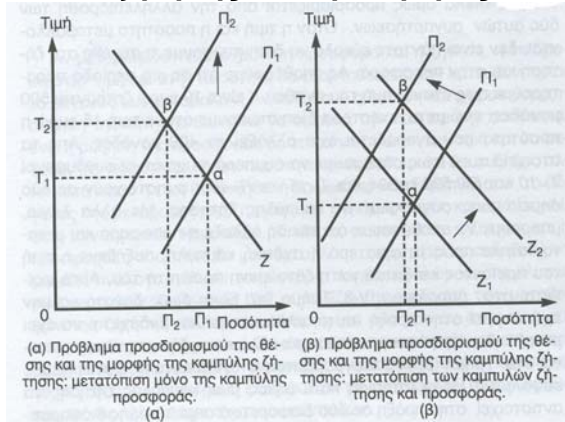
127

Το πρόβλημα του προσδιορισμού της ζήτησης και προσφοράς

- Η ζήτηση και η προσφορά εξαρτώνται από την τιμή του προϊόντος, η οποία όμως προσδιορίζεται από την αλληλεπίδραση των δύο αυτών συναρτήσεων. Όταν η τιμή και η ποσότητα μεταβάλλονται, δεν είναι πάντοτε εύκολο να διαπιστώσουμε π συνέβη στη ζήτηση και στην προσφορά.
- Ας υποθέσουμε ότι σε μια περίοδο παρατηρούμε πως όταν η τιμή του αγαθού X είναι 10 ευρώ ζητούνται 500 μονάδες, ενώ μεταγενέστερα διαπιστώνουμε ότι με τιμή 15 ευρώ η ποσότητα που αγοράζεται έχει αλλάξει σε 400 μονάδες.
- Από τα στοιχεία αυτά ίσως σπεύσουμε να συμπεράνουμε ότι οι συνδυασμοί $T=10$ και $P=500$ καθώς και $T=15$ και $P=400$ αντιστοιχούν σε δύο σημεία μιας συγκεκριμένης καμπύλης ζήτησης. Με άλλα λόγια, μπορούμε να υποθέσουμε ότι επειδή άλλαξε η προσφορά και μετατοπίστηκε προς τα αριστερά η σχετική καμπύλη, αυξήθηκε η τιμή του προϊόντος και μειώθηκε η ζητούμενη ποσότητα του.
- Ενδέχεται όμως, να έχει μεταβληθεί όχι μόνον η προσφορά αλλά και η ζήτηση και αυτό που θεωρήσαμε εσφαλμένα ως μετατόπιση κατά μήκος μιας καμπύλης ζήτησης να αντιστοιχεί στην πράξη σε δύο διαφορετικά σημεία τομής διαφορετικών καμπυλών ζήτησης και προσφοράς. Επομένως, η μετακίνηση από το σημείο α στο σημείο β δεν προσδιορίζει ένα τμήμα μιας καμπύλης ζήτησης.

128

Το πρόβλημα του προσδιορισμού της ζήτησης και προσφοράς

129

Το πρόβλημα του προσδιορισμού της ζήτησης και προσφοράς

- Αυτό σημαίνει ότι δεν μπορούμε να προσδιορίσουμε μια τέτοια καμπύλη μόνο με βάση τα στοιχεία για τιμή και ποσότητα. Χρειαζόμαστε και πρόσθετα στοιχεία για ενδεχόμενες μετακινήσεις των καμπυλών προσφοράς και ζήτησης.
- Ανάλογο πρόβλημα δημιουργείται και όταν μεταβάλλεται η ζήτηση και με βάση νέα στοιχεία τιμής και ποσότητας προσπαθούμε να προσδιορίσουμε την καμπύλη προσφοράς. Και πάλι δεν μπορούμε να είμαστε βέβαιοι ότι η μεταβολή σε τιμή και σε ποσότητα οφείλεται αποκλειστικά σε μετατόπιση της καμπύλης ζήτησης ή αν έχει στο μεταξύ μετατοπιστεί και η καμπύλη προσφοράς.
- Το πρόβλημα της εξατομίκευσης της συνάρτησης ζήτησης ή προσφοράς, όταν υπάρχουν δεδομένα για τιμές και ποσότητες που αγοράστηκαν, μπορεί να αντιμετωπιστεί με προχωρημένες οικονομετρικές μεθόδους.

130

Η οικονομική πολιτική της κυβέρνησης

Επιβολή ανώτατης τιμής

- Αν δεν είναι δεσμευτική δεν επηρεάζει την αγορά. Αν είναι δεσμευτική, προκαλεί έλλειψη του αγαθού. Δημιουργούνται τότε κάποιοι μηχανισμοί κατανομής των περιορισμένων ποσοτήτων που συνήθως είναι ανεπιθύμητοι, όπως:
- Ουρές αναμονής
- Διακρίσεις πελατών
- Μαύρη αγορά

132